

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XII.
Štev. 287

TELEFON 25-67
POŠTNI ČEKOVNI RAČUN 11.409

Maribor, torek 20. decembra 1938

NAROČNINA NA MESEC:
Prejeman v upravi ali po pošti 10.— din,
dostavljen na dom 12.— din, tujina 25.— din

Cena
1.— din

Vklonitev Madžarske

Namen obiska italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana v Budimpešti: odstranitev nezadovolstva z Nemčijo in razočaranja nad Italijo ter vskladenje madžarske politike s politiko osi Rim-Berlin

BUDIMPEŠTA, 20. decembra. V spremstvu italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana, ki je prispel semkaj včeraj ob 10. uri dopoldne, so tudi italijanski poslanik Butti, pooblaščen minister Vitetti, šef protokola italijanskega zunanjega ministrstva ter madžarski poslanik v Rimu baron Vilanyi. Grof Ciano se je nastanil v Budimpešti v hotelu »Duna«. Še dopoldne je položil venec na grob madžarskega neznanega junaka, nato pa obiskal zunanjega ministra grofa Csakyja ter ministrskega predsednika viteza Imredyja. Opoldne je bil grof Ciano na kosilu pri regentu Horthyju. Popoldne je imel več konferenc z madžarskimi državniki, danes se pa udeleži lova. Dejstvo, da je prispel grof Ciano v Budimpešto v spremstvu poslanikov in visokih uradnikov, dokazuje že samo po sebi, da so na programu važna posvetovanja. Ta posvetovanja so postala potrebna zaradi novega položaja, ki je nastal iz zadnjih dogodkov, predvsem pa zaradi nemških in italijanskih akcij, ki so v teku ali se pripravljajo.

NAMEN CIANOVEGA PRIHODA

BUDIMPEŠTA, 20. decembra. Dasi so na vladnih mestih in zlasti v zunanjem ministrstvu glede namena obiska italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana v Budimpešti precej rezervirani, je bilo vendarle mogoče zanesljivo izvedeti, da je ta obisk namenjen predvsem vskladenju madžarske politike s politiko osi Rim-Berlin, ker so se v zadnjem času pokazala neka določna nesoglasja med Budimpešto in Rimom, predvsem pa med Budimpešto in Berlinom. Grof Ciano zato ni prispel na Madžarsko samo kot zastopnik Italije, ampak tudi Nemčije. Njegova glavna naloga je, da pouči madžarske državnike o intimnejših namerah osi Rim-Berlin in najde skupaj z njimi pot, po kateri naj se politika Budimpešte vključi v to politiko.

VZROKI MADŽARSKE NEZADOVOLJNOSTI

Predvsem se je opazilo, da je Madžarsko zelo vznemirjalo zadržanje Nemčije v vprašanju Karpatske Ukrajine. Kakor znano, je dejansko Nemčija preprečila, da se madžarsko-poljska želja po skupni meji na Karpatih ni uresničila. Prav tako je Madžarsko kot prijateljico Poljske in njeno tesno zaveznico vznemirilo aktualiziranje ukrajinskega vprašanja. V Budimpešti so upali, da bo vsaj Italija nadzadnje z vso težo podprla madžarsko stališče, kar se pa tudi ni zgodilo. To je povzročilo, da Madžari niso bili vznemirjeni le nad politiko Nemčije, ampak razočarani tudi nad zadržanjem Italije, ki se je postavila v najusodnejšem trenutku na nemško in ne na madžarsko stran. To nezadovoljstvo in razočaranje je bilo tudi glavni vzrok težkoč, ki so zadele Imredyjevo vlado doma in povzročile umik zunanjega ministra Kanye, čeprav se javno to ni priznalo.

CIANOVI PREDLOGI

Grof Ciano je prispel sedaj na Madžarsko, da pomiri duhove in jih pridobi ne samo za nadaljnje, ampak še tesnejše sodelovanje z osjo Rim-Berlin. Njegova naloga je poučiti Madžare, da je Italija priprljena podpirati v Podonavju in na evropskem vzhodu Nemčijo, ker potrebuje sama na drugi strani pomoči Berlina. Pri svojih stremiljenjih na Sredozemlju in v vzhodni Afriki. Madžarska politika je bila vedno usmerjena protiboljševiško, zato apelira Italija na Madžarsko, da zapusti trenutno svoje lastne želje in aspiracije ter ne dela ovir politiki Berlina. Ključ je z ukrajinsko akcijo usmerjena proti ledu boljševizma, sovjetski Rusiji. Madžarska naj se celo tudi formalno pridruži zvezi proti kominterni, v kateri so Italija, Nemčija in Japonska in naj zaradi tega zapusti tudi Zvezo narodov. Madžarska naj zato opusti svoje sentiment-

talne ozire do Poljske in naj se ne veže tesneje na Varšavo.

BRZDANJE REVIZIONIZMA

Kar se tiče madžarskih namer proti Karpatski Ukrajini in tudi Romuniji, je naloga grofa Ciana pregovoriti Madžare, da se za enkrat vzdrže vsake, kakršne koli akcije, ki bi povzročala nepotrebne težkoče na postranskem političnem bojišču in podpre rajši boj na glavnem, to je na ukrajinskem. Ako in kadar se reši to vprašanje, se bo samo po sebi rešilo tudi postransko, ki izvira iz madžarskih teženj, kakor se je rešilo vprašanje revizije

meje med Madžarsko in ČSR v zvezi s sudetskimi nemškimi vprašanjem. Brez sudetskega ne bi bilo nikoli rešeno severnomadžarsko vprašanje, prav tako tudi brez ukrajinskega ne more biti rešeno vzhodno madžarsko vprašanje. Zato naj Madžarska sedaj na tem odseku miruje in čaka. Obenem naj se še bolj zbliža s svojo južno sosedo in uredi z njo vsa vprašanja tako, da bo razmerje med obema ne samo korektno, ampak tudi res prijateljsko.

MADŽARSKA SE VKLANJA

Zdi se, da bo Cianova akcija popolnoma uspela, ker Madžarska itak ne more riskirati resnejšega upiranja sugestiji iz Rima in Berlina. Težko se bo sprijaznila edino z ukrajinskim vprašanjem. Tu ne gre samo za madžarsko prijateljstvo s Poljsko, ampak veliko bolj za strah pred gospodarsko konkurenco Ukrajine, ako bi se res kdaj ustanovila. Toda, kakor rečeno, druge poti ne more izbrati. Po tej vklonitvi bo odpotoval novi madžarski minister grof Csaky v kratkem v Berlin, kjer bo tudi z Nemčijo likvidiral nastala nesoglasja in izrazil lojalnost Madžarske do celotne politike osi Rim-Berlin.

Japonska, Kitajska in Rusija

ZANIMIVA IZJAVA JAPONSKEGA GENERALA. — JAPONCI ČAKAJO NA NAJUGODNEJŠI TRENUTEK ZA S POPAD S SOVJETSKO RUSIJO.

PEJPING, 20. decembra. Stefani. Načelnik generalnega štaba na severnem Kitajskem, general Jamašita, je dal dopisniku agencije Stefani izjavo, v kateri pravi, da je vsak uspeh kitajskih čet popolnoma izključen, ker japonske čete že vnaprej poznajo njihovo taktiko in uduše vse njihove poizkuse že v začetku. Kitajske čete se bodo morale umakniti v nepristopne kraje, ali pa bodo popolnoma uničene. Podpira jih sicer še vedno sovjetska Rusija, toda pozimi so pota tako slaba, da je preskrba iz sovjetske Rusije skoraj ne-

mogoča ali vsaj nezadostna. Pod vodstvom generala Sugijame, ki je pokazal velike sposobnosti, se japonske akcije nadaljujejo z veliko naglico. Tri kitajske vlade v Pejpingu, Nankingu in Kantonu so se že pridružile glavnemu cilju Japonske, boju proti komunizmu. Na Kitajskem bo po izjavi generala, v kratkem ustanovljena osrednja federalna vlada. Japonska vojska se pa tudi spopada s sovjetsko Rusijo ne boji in časa samo na najugodnejši trenutek.

Francosko oboroževanje

FRANCIJA BO ZGRADILA PRIHODNJE LETO 130 NOVIH BOJNIH LADIJ S SKUPNO TEŽO 340.000 TON.

PARIZ, 20. decembra. Francoski mornariški minister Campinchi je dal včeraj zastopnikom tiska izjavo o programu gradnje novih francoskih bojnih ladij. Te kom leta 1939 bo pričela Francija po njegovi izjavi graditi 130 novih bojnih ladij, med katerimi bodo 4 linijske ladje s po 35.000 tonami, 2 nosilca letal po 18.000 ton, 3 križarke ter veliko lažjih križark, torpedovk, podmornic itd. Skupna tonaža

vseh bojnih ladij, ki se bodo gradile prihodnje leto, bo znašala 340.000 ton. Še nikoli ni bilo francosko pomorsko oboroževanje tako veliko, kakor bo prihodnje leto, celo ne leta 1913, ko je Francija zaradi pripravljajoče se svetovne vojne bila prisiljena, okrepiti svoje bojno mornarico. Proračun za bojno mornarico bo zato znašal prihodnje leto 8 milijard francov.

Strašna železniška nesreča v Braziliji

RIO DE JANEIRO, 20. dec. DNB. Med postajama Rio de Janeiro in Bellizonte sta se zaletela brzovlak in tovorni vlak. Po dosedanjih vesteh je 35 oseb mrtvih in preko 100 ranjenih. Verjetno bo še več smrtnih žrtev. Postajenačelnik je znorel. Nesreča se je zgodila zaradi tega, ker je tovorni vlak vozil naprej, navzlic nasprotnemu signalu.

RIO DE JANEIRO, 20. dec. Reuter. Stošestdeset kilometrov od Ria de Janci-

ra sta trčila skupaj dva vlaka. Pri tem je bilo 25 ljudi ubitih in čez 60 ranjenih. Ta nesreča je največja, odkar obstaja brazilska železnica.

Nesreča na Portugalskem

LIZBONA, 20. dec. Na reki Tajo je pri potopu nekega potniškega parnika, ki se je zaletel v neki bager, izgubilo 30 ljudi v valovih reke. Na parniku je bilo 70 potnikov.

Vremenska napoved. Nekoliko manj mrzlo v nižini, bolj toplo na gorah. Sneg, zlasti na jugu, morda tudi na vzhodu.

Zapiski

Pred velikimi dogodki na evr. vzhodu

Vrhovno poveljstvo nemške armade vodi na vzhodnih mejah Nemčije graditev velikih utrd, zlasti pa na vzhodnem Pruskem. V zadnjem času so pripeljali v vzhodno Prusijo za ta utrjevalna dela velike količine španskega cementa. Samo v Königsberg je prispelo 8 tisoč ton cementa. Nemška vlada, ki je nedavno sklenila pogodbo o dovozu cementa iz Jugoslavije, je odločila, naj tudi te pošiljke prihajajo naravnost v vzhodno Prusijo. Po vsem tem sodeč, bo prišlo v bližnji bodočnosti do važnih dogodkov, zlasti na evropskem vzhodu, kar podarjajo tudi merodajni nemški faktorji. Tako je n. pr. tudi univ. prof. v Königsbergu v. Grünberg imel predavanje, v katerem je izjavil: »Moral bo priiti trenutek, ko bo obrnil ves nemški narod svoj pogled na vzhod. V vzhodni Prusiji bo padla odločitev o usodi evropske kulture...«

Tudi imena so ločili

Ne sme se pisati »češkoslovaški«, temveč »češko-slovaški«. Besedo Čehoslovah smo lakomiselnost prevzeli iz nemških časopisov, ki pišejo »tschechoslovakische Brigaden«. Ne vemo, ali bi Slovaki sprejeli naziv Čehoslovak... (»Nase Reč«, Praga.)

»Neue Freie Presse« pojenjuje

Tuji listi poročajo, da bo dunajski list »Neue Freie Presse« v najkrajšem času prenehal izhajati. S tem zatone eden izmed najstarejših in nekoč najpomembnejših avstrijskih listov. Ustanovljen je bil leta 1864 in je bil nepolitičen napreden list. V zadnjih dneh Avstrije je list podpiral Schuschnigga in to je postalo zanj usodno. Po priključitvi Avstrije k Nemčiji je bil list usmerjen, glavni urednik von Müller je izvršil samomor in večina urednikov je bila izmenjana. Zdaj »Neue Freie Presse« umira, da bi se umaknila dunajski izdaji uradnega organa narodno-socialistične stranke »Völkischer Beobachterja«.

Angleško oboroževanje

Nemčija ima 7000 protiletalskih topov. In mi, ki smo veliko bolj ranljivi? Priporočali so, da bi imel London dvakrat toliko topov za obrambo, če ne bi bankrotirala neka majhna tvrdka! Ali ni to presenetljivo? Oprema redne vojske je žalostna. Vzemite motorizirano konjico! Imeti bi morali okoli 700 lahkih tankov. Zadovoljni bi bili, če bi jih bilo le desetina ali dvajsetina. In gardni bataljoni? Vsak bi moral imeti 52 lahkih strojnica in 24 protitankovskih pušk. Imajo pa le del vsega tega. Pred dvema letoma sem govoril, da je treba modernizirati oborožitev do l. 1940. Sedaj smo že skoro tam, pa še vedno nič! (Winston Churchill, član mladokonzervativne angleške opozicije.)

Hrvatska politika

Čeprav so imeli Hrvati večino med narodom, vendar je madžaron grof Khuen Hederwary vladal celih dvajset let. (1883.—1903....) One, ki se mu niso hoteli ukloniti, je preganjal Hederwary z najhujšo brezobzirnostjo. Pri skupnih uradih v Hrvatski je nameščal vedno več madžarskih uradnikov. Nejevolja tlačnega naroda si je čisto polskala duška na viharan način. Vse zmage koalicijske niso nič pomagale, ker so Madžari držali svoje nasilno gospodstvo, zdaj s pomočjo komisarjev, ki so vladali namesto bana in sabora, zdaj z razpustom sabora ter z najhujšimi nasilji. — (Anton Melik, na str. 205 in 206 »Zgodovine Srbov, Hrvatov in Slovencev«.)

Maribor, 20. decembra.

V nekaterih nemških listih smo ob priliki sedanjih skupščinskih volitev čitali obžalovanje, da ni bil sprejet v Sloveniji na kandidatne liste noben Nemec in da je tako nemška narodna manjšina v dravski banovini brez parlamentarne zastopstva. To obžalovanje je moralo biti napisano pač na podlagi popolnega nepoznavanja resničnega položaja in v krivi domnevi, da obstaja pri nas neka številčno močna in kompaktna nemška narodna manjšina, kar smo s strani nemških listov v Ostmarki in Nemčiji že čisto slišali in čitali tudi razne podatke, ki so presegali celo one iz časa nekdanje cesarske Avstrije.

V resnici pa je položaj tak, da nemška narodna manjšina v Sloveniji v nobenem primeru in po nobenem volivnem sistemu ne bi mogla dobiti svojega parlamentarnega zastopnika. Takoj po ustanovitvi kraljevine Jugoslavije, ko je bila Slovenija razdeljena na dve volivni okrožji in je bil uveljavljen v njih proporcionalni sistem štetja glasov in razdeljevanja mandator, t. j. pri volitvah v konstituanto, je nemška narodna manjšina v Sloveniji združila svoje pripadnike v svoji manjšinski nemški stranki ter postavila kandidate tako v mariborskem kakor v ljubljanskem okrožju. Volitve so bile popolnoma svobodne, niti propagandi niti agitaciji se niso postavljale z nobene strani najmanjše ovire. Kljub temu je bil rezultat nemškega manjšinskega poizkusa v ljubljanskem okrožju popolnoma negativen, v mariborskem pa je bil izvoljen s pičlo zadostno večino komaj nosilec nemške liste. Nemška lista je dobila tedaj okoli 6000 glasov, toda med njimi so bili v znatni meri tudi glasovi Nenemcev. Naj navedemo, da je dobila nemška lista tedaj n. pr. nad sto glasov v Ribnici na Poh., kjer ni niti enega samega resničnega Nemca.

Tako pičel je bil uspeh nemške kandidatne liste v mariborskem volivnem okrožju kljub vsej svobodi, kljub proporciju in kljub mnogim glasovom Slovencev, ki so glasovali za njene kandidate pod pritiskom ljudi, od katerih so bili gospodarsko odvisni. Ko so pri prihodnjih volitvah ti slovenski glasovi odpadli, je bil zadnji nemški poslanec dr. Schauer izvoljen komaj s preostankom, pozneje je pa ostala njegova kandidatura brezuspešna. Nemška kandidatna lista ni v vsem mariborskem volivnem okrožju, ki šteje nad 600.000 prebivalcev, mogla zbrati niti več 5000 glasov. Tako so Nemci sami opustili vsaka nadaljnja prizadevanja in volivna tekmovanja tudi v mariborskem volivnem okrožju, kakor so jih že davno prej v ljubljanskem.

Ako pa ni mogla nemška narodna manjšina dobiti v popolnoma svobodnih volitvah svojega parlamentarnega zastopnika niti po proporcionalnem sistemu in v velikem volivnem okrožju, obsegajočem vso bivšo Spodnjo Štajersko, Mežiško dolino in Prekmurje, pri sistemu kandidatur po okrajih na kak, tudi najmanjši uspeh, sploh ne bi mogla niti misliti. Tega se naša tukajšnja nemška narodna manjšina preveč dobro zaveda, da bi tudi le enkrat samkrat še tvegala kak podoben poizkus. Trdno smo prepričani, da bi odločno odklonila kot nesmišeln vsako ponudbo, naj postavi svoje paralelne kandidature v katerem koli izmed naših okrajev in na kateri koli listi, vladni ali opozicijski. Tak poizkus bi pomenil blamažo, ki prav gotovo ne bi bila v interesu manjšine.

Izvolitev nemškega parlamentarnega zastopnika v Sloveniji bi bila mogoča pač samo v primeru, da bi ga postavila na svojo listo vladna stranka kot edinega kandidata v tem ali onem okraju. Toda še v tem primeru bi tvegala, da sama izgubi v tem okraju zaupanje in nažene volivce v opozicijo. Praktično torej niti v tem skrajno izjemnem primeru izvolitev zastopnika nemške narodne manjšine v Sloveniji ne bi bila mogoča.

Trdno smo zato prepričani, da so napisali omenjeni listi obžalovanje, da ni bil v Sloveniji postavljen noben nemški kandidat, samo in izključno v nepoznavanju dejanskega položaja in brez vednosti tukajšnje nemške manjšine. Ako bi se bili pri njej sami informirali, bi bilo to obžalovanje izostalo. Razni podatki, s katerimi se vedno včasih operirajo po-

Debata v angleški zbornici

Odločna Chamberlainova obramba vladne zunanje politike — Predlog nezaupnice odklonjen s 340 proti 143 glasovom

LONDON, 20. decembra. Avala. Reuter poroča: V spodnji zbornici je bilo sinoči nadaljevanje zunanje politične debate, v kateri je spregovoril tudi ministrski predsednik Chamberlain. Na vprašanje o položaju v Španiji je dejal, da angleška vlada ničesar tako ne želi, kakor da se morja v tej nesrečni državi neha. Ob priliki svojih razgovorov z italijanskimi državniškimi v Rimu se ne bo prav nič odmaknil od stališča, ki ga je Anglija v španskem vprašanju že doslej zastopala. Chamberlain je dalje dejal, da ne potuje s Halifaxom v Rim z nekim določenim programom ali z namenom, skleniti neki poseben sporazum.

Nato je pričel Chamberlain govoriti o Nemčiji in izjavil, da se po svetovni vojni z Nemčijo ni postopalo posebno pametno in velikodušno. »Mi smo se«, je dejal, »naučili v teku časa spoznavati velike težnje in lastnosti tega naroda in želimo zato delovati z njim pri obrambi evropske civilizacije. Mi želimo, da bi ta velik in odličen narod sodeloval z nami v skupno dobro Evrope, ker v Evropi miru tako dolgo ne more biti, dokler Nemčija ne bo sodelovala pri vrednotenju življenja, ki življenjske vrednote šele napravi življenja vredne.«

Ministrski predsednik je nato polemiziral z nasprotniki monakovskega sporazuma in se ustavil zlasti pri očitku, ki je bil izrečen: da se Anglija kljub Monakovemu nenavadno oborožuje. Toda Anglija je, je dejal Chamberlain, vedno pripravljena, pričeti pogajanja za omejitev oboroževanja. K takemu sporazumu pa mora vsaka država dati svoj delež. Dokler obstajajo države, ki delajo noč in dan na oboroževanju, tudi Anglija ne more storiti drugega, kakor skrbeti za svojo varnost.

Chamberlain se je ukvarjal dalje z

vprašanjem Daljnega vzhoda in dejal med drugim, da ni mogoče pričakovati od angleške vlade, da bi ustregla zahtevam, ki so v sedanjih razmerah naperjene proti njej. Svoj govor je pa sklenil z željo, da bi že končno bilo priznано, da je bila njegova zunanja politika zadnjih 18 mesecev pravilna. Ako bi jo moral še enkrat doživeti, tudi ne bi spremenil na njej niti pike. Odločitev se je glasila: mir ali vojna? Angleška vlada se je odločila za mir in bi bila pristala na vojno samo zaradi blaznosti drugih.

V debati o izvajanjih Chamberlaina sta nastopila sir Archibald Sinclair in David Lloyd George. Lloyd George se je po svoji navadi obrnil ostro proti totalitarnim državam in napadel s tem v zvezi tudi francoskega ministrskega predsednika Daladierja, kateremu je očital, da je sam kriv, ako se sedaj stavijo z gotove strani nasproti Franciji teritorialne zahteve. Ob koncu je pa spregovoril za vlado zakladni minister sir John Simon, nakar se je izvršilo glasovanje o zaupnici vladi. Nezaupnica opozicije je bila odklonjena s 340 proti 143 glasovom. S tem je bila seja zaključena.

LONDON, 20. dec. Chamberlainu so pri včerajšnji razpravi stavili okoli 50 vprašanj, ki se tičejo angleške zunanje politike. Odgovarjal je na vse, posebno važni pa so bili njegovi odgovori na vprašanja o sueškem kanalu, kolonijah, vzhodni Aziji in dr. Schachtovem obisku. O sueškem kanalu je dejal, da ni mogoče kar čez noč izpremeniti statusa in pogodbe iz l. 1888. Zankal je vse vesti, po katerih naj bi Anglija odstopila Italiji nekaj kolonij. Na Kitajskem ne bo Anglija priznala nobenih izprememb, pri katerih ne bi bili upoštevani britanski interesi. Dr. Schacht se je razgovarjal v Londonu le o vprašanju izselitve Židov iz Nemčije.

Chamberlainovi načrti

IZ RIMA NAMERAVA OBISKATI TUDI HITLERJA IN DALADIERJA. AKCIJA ZA KONFREN CO ŠTIRIH?

LONDON, 20. decembra. DNB. Iz poučenega vira se izve, da namerava Chamberlain po sestanku z Mussolinijem v Rimu obiskati tudi Hitlerja. Še pred odpotovanjem v Rim pa bo Chamberlain spregovoril Hitlerjevega zaupnika stotnika Wiedemanna, ki bo prišel v London z nekimi novimi predlogi, ki bi utegnili biti velike važnosti za nadaljnji razvoj dogodkov v Evropi. Ni tudi izključeno, da se bosta Chamberlain in Halifax na povratku iz Rima ustavila za en dan v Parizu, kjer

bi se sešla z Daladierjem in Bonnetom, da ju obvestita o uspehu svoje rimske akcije. Ta sestanek bi se nanašal pred vsem na obvestilo o Chamberlainovem načrtu za pomiritev Italije in Francije na ta način, da bi dala Francija Italiji neke koncesije v Tuniziji, Džibutiju in Suez. Ni pa tudi izključeno, da bo pripravil Chamberlain na teh svojih obiskih konferenco štirih velesil, ki naj bi rešila sprazumno vsa aktualna vprašanja.

Sidor o politiki ČSR

KONČNI REZULTAT NEDELJSKIH VO LITEV NA SLOVAŠKEM — POGLEDI SLOVAKOV NA NOTRANJO IN ZUNANJO POLITIKO

BRATISLAVA, 20. decembra. Slovaška vlada je dobila v nedeljo pri volitvah v ustavodajni zbor 1.263.700 glasov, t. j. 98% vseh oddanih glasov. Ker odpade na vsakih 20.000 glasov en mandat, bo imel novi zbor 63 poslancev: 60 Slovkov, 2 Nemca in 1 Madžara. Minister za Slovaško, dr. Sidor, ki je sodeloval pri volivnem boju, se je včeraj odpeljal v Prago. Pred svojim odhodom je dejal dopisniku agencije Havas: »Predvsem bom interveniral v mnogih notranjih zadevah ČSR, obenem bom pa tudi nastopil v aktualnih vprašanjih zunanje politike. Na Češkem se režim ni spremenil, želeli bi pa bilo, da bi se spremenil, zlasti glede dela skupnih ministrov. Da to dosežemo, smo imenovali tri slovaške

delegatke, ki bodo v skupnih ministrstvih zastopali slovaške interese. Mislim, da je sedaj najnujnejše tudi formalno odpovedati sovjetsko-češko-slovaški pakt, kakor je treba odpovedati tudi vse ostale ideološke zveze, zaradi katerih je propadla prva ČSR. Glede zunanje politike moramo skleniti najprej zveze s svojimi sosedi, šele potem pridejo lahko na vrsto drugi. Ako bo potrebno, se bo menjala zunanja politika po sestanku in sklepah slovaškega deželne zboru.

NOV NEMSKI POSLANIK NA ESTONSKEM

RIGA, 20. dec. Novi nemški poslanik von Kotze je prispel na svojo službeno mesto.

šati.

Na podlagi tega proučevanja se bodo lahko prepričali, da nemška narodna manjšina v Sloveniji ne le ne more dobiti v nobenem primeru svojega parlamentarnega zastopnika, ampak tudi ne nobenega mestnega ali občinskega sveta, ker ne tvori v nobeni občini niti relativne, še manj seveda absolutne večine. Nam v Sloveniji ni treba segati po nobenih izjemnih sredstvih: zadostuje nam navadna volja ljudstva.

Užhorod izumrlo mesto

UŽHOROD, 20. decembra. Užhorod, pred madžarsko okupacijo živahno in naglo napredujoče mesto, je pod Madžari napol prazen. V nekaterih hišah, zlasti vilah, ni sploh nobenega stanovalca in so popolnoma prazne. Prav tako so prazne tudi večinoma vse uradne palače. Domači Madžari se zelo trudijo, da bi mesto oživel, a brez uspeha. Spočetka so upali, da bodo dobili stalno vojaško garnizijo, razne šole in državne ustanove, toda vsega tega ne bo. Državna meja poteka tik ob mestu in se zato v Budimpešti brani, da bi tam nameščali večje ustanove. Razne obljube, ki so jih dajali Ukrajincem, niso izpolnili in jih na veliko preganjajo. Tako so samo v vaseh Radvanka in Dravce pozapri čez sto domačinov, razpustili vsa društva in prosvetne organizacije, ter zatrli vsako narodno delo. Dvolastnikom so sploh prepovedali prehod čez mejo in posestnika Štefana Kleva, ki je šel v svoj gozd, so ustrelili.

Veliko posojilo Kitajski

BERLIN, 20. dec. Nemški listi se bavijo z milijardo in četrt milijonskim posojilom, ki so ga USA dale Kitajski. Podobno posojilo bo Kitajska dobila tudi od Velike Britanije. »Frankfurter Zeitung« piše, da bo morala Kitajska izpremeniti svoje neprijateljsko zadržanje napram Japonski.

SOVJETSKI RADIO PROTI ČSR.

VARSAVA, 20. decembra. Sovjetska vlada je ustanovila v Ukrajini nove oddajnice, ki so namenjene zlasti propagandi proti Češko-Slovaški in bodo oddajale poročila v češčini in slovaščini. Posvečene bodo tudi protiukrajinski propagandi. Obenem so sovjetska oblastva pod najstrožjimi kaznimi prepovedala poslušanje češko-slovaških oddajnic.

NEMSKI DNEVNICI V TUJINI.

BERLIN, 20. decembra. Ze pred dvema letoma je pričel urad za Nemce v zamejstvu izdajati proti emigrantskemu dnevniku »Pariser Tageszeitung« svoj dnevnik »Die Deutsche Zeitung in Frankreich«, sedaj je ustanovil za nemško propagando v Londonu dnevnik »Die Deutsche Zeitung in Großbritannien«, v Curihu pa »Die Deutsche Zeitung in der Schweiz«. Baje pripravlja tudi ustanovitev podobnih dnevnikov v nekaterih drugih državah.

ZAPLENITEV SOVRAŽNE LITERATURE V SUDETIH.

REICHENBERG, 20. decembra. Nemška oblastva v Sudetih so odredila, da se morajo takoj zapleniti vse knjige, tako beletristične kakor znanstvene, ki so v nasprotju z nacionalno-socialistično ideologijo, ali so jih napisali židovski in komunistični avtorji. Po knjigarnah in knjižnicah so bile te knjige že zasežene.

NEMIRI V BURMI

RANGOON, 20. dec. Po stavki študentov so začeli stavkati tudi drugi sloji. Včeraj so se Burmanci vlegli na ulice in angleška policija je morala s palicami odganjati demonstrante, ki so vpili: »Burma Burmancem!«

AFERA GRYNSZPAN

PARIS, 20. dec. Včeraj je preiskovalni sodnik rekonstruiral atentat poljskega Zida Herschla Grynszpana na tajnika nemškega veleposlanstva von Ratha. Osebe poslaništva in trgovce z orožjem, kjer je atentator kupil revolver, je spoznalo storilca.

S PANAMERISKE KONFERENCE

LIMA, 20. dec. Predlog Kube, ki je zahtevala intervencijo obeh Amerik v Španiji, so odbili. Razen Kube je predlog dobil samo še dva glasova.

MRAZ V EVROPI NARAŠČA

LONDON, 20. dec. Po vsej Angliji je tako hud mraz, kakor ga že 50 let ni bilo. Na Škotskem je 23 stopinj mraza. V Nemčiji, na Holandskem in Češko-slovaškem je 30 stopinj mraza. Donava je v gornjem toku že zmrznila.

Borza. Curih, 20. decembra. Devize. Beograd 10, Pariz 11.645, London 20.67, New York 442, Milano 23.25, Berlin 177.25, Praga 15.15.

Smučarska poročila

Mariborska koča in Pohorski dom. 20. dec.: — 10, 8 cm snega, oblačno, po malem sneži, smuka se obeta.

Peča, 20. dec.: ob 7. zjutraj drobno me-de na staro podlago, smuka idealna. — 12.

Socialna politika

Socialna zaščita mladine

V letih 1902.—1927. so padla rojstva v vseh deželah, ki so pretrpele svetovno vojno, za 11%, smrtnost pa je ostala na enaki višini ko prej. Narodi so se začeli starati, število starcev je presegalo število otrok. Da to ni zdrav pojav, je popolnoma jasno, in tu leži vzrok aktualnosti zaščite dece.

Razen zdravstvenih vzrokov in pojava staranja naroda je začel vplivati tudi moralni propad. To so potep, lenost, laž, majhni kriminalni prestopki, seksualne abnormalnosti v gmočno slabih slojih, hohštaplerstvo, lenoba, nevestnost, nepreračunljivost in patološki egoizem v gmočno dobro situiranih slojih.

Oboje je enake važnosti za življenje in napredek družbene skupnosti in so tudi vzroki v svojem jedru enaki. Gospodarska plat igra enako važnost, pri enih zaradi izobilja, pri drugih zaradi pomanjkanja. Družina, ta najboljša zaščitnica otrok je prav tako nezdrava pri enih in drugih. Današnja družina je žal prepogostokrat neresnična in neiskrena zajednica, ki se vzdržuje le s silo, z zakoni ali iz gospodarskih vzrokov. Zato nič čudnega, če vzgaja bolehnih naraščaj. S tega vidika gre zaščita otrok še dalje od zaščite matere, gre za ozdravitev družinskega življenja.

Naša mati je neuka, brezpravna državljanka. Nezakonska mati in nezakonski otrok sta še vedno pojem greha. Matere, osobito nezakonske, ne ščitijo nič, očeta pa prepogostokrat njegov položaj in denar.

Otrok prav tako ni sistematsko zaščiten. Imamo sicer ustanove za dojenčke, kolonije za predšolske otroke, zavetišča za šolobvezne itd., toda kakor hitro izidejo iz ene zaščite, so na cesti bolj ubogi ko prej. Kontinuiteta zaščite se mora izvesti in to dokler otrok ne bo sposoben za samostojno vzdrževanje, ker drugače bodo vse mere zastoj.

Eno samo vprašanje se sploh ne da rešiti, vse je tako tesno povezano, da se zdi skoraj nemogoče, izvesti eno brez drugega. Zato polovični ukrepi ne bodo prinesli nobene trajne koristi. Delo na tem področju je treba zagrabit v jedru, globoko in stvarno, treba je proučiti natančno položaj in se šele takrat lotiti natančnega in vztrajnega dela. Treba je osredotočiti vse delovne enote zasebne in javne iniciative, vso gospodarsko moč javnih in privatnih ustanov. Nov načrt mora obsegati vse od pokojninskih fondov za delavce, profilaktorijskih, javnih kin, gledališč, predavanj, čitalnic, kopališč, najrazličnejših tečajev za matere, očete, menz za doječe matere, posebnih šol, v katerih bodo otroci lahko izbrali svoj poklic, delavskih in vajeniških domov itd.

Naj navedem le nekaj smernic za najnujnejše delo, ki ga to vprašanje zahteva.

I. Osnova, ki sestoji iz natančnega proučevanja področja potom statistik in resničnih dejstev ter iz natančnega načrta, odkod črpati sredstva.

II. Socialno zdravstvena zaščita, ki mora obsegati: 1. varstvo dojenčkov in mater, 2. varstvo predšolske mladine, 3. varstvo šolske mladine s posebnim ozirom na reformo šole in pouka, 4. vzgojno moralno delo s predavanji, predstavami in kulturnimi filmi; z omejevanjem alkohola, vinotočev in gostiln ter z organizacijo prostovoljnih delavskih čet prosvetnega in socialnega značaja.

Seveda so to le najnujnejše in najlažje izvedljive točke. Vprašanja kot so otroška literatura, film, gledališče, osobito šolstvo, so vprašanja dolgega in vztrajnega dela ter idealizma, ki bi vsako zalitevalo poseben referat. Zp.

KONEC.

Cerkev, v kateri se nihče noče poročiti

V Krušarjih blizu Čuprije so pred dve letoma zgradili novo cerkev. V njej se doslej še nihče ni poročil. Lahkoverni ljudje so prepričani, da bo tisti, ki se bo v novi cerkvi prvi poročil, kmalu umrl. Zato hodijo k poroki raje v Čuprijo kakor pa v domačo cerkev. Mnogi nudijo visoke nagrade paru, ki bi se prvi poročil v tej cerkvi.

Novice

Pereča vprašanja obmejnega tuiskega prometa

GLAVNO VPRAŠANJE PA JE: GOSPODARSKA OSAMOSVOJITEV. — GLAS ZA ZAPUŠČENI KOZJAK. — UREDITEV CEST IN PROMETNIH SREDSTEV.

Na včerajšnji seji poslovnega odbora banovinskega turističnega sveta je poročevalec g. Sotler tudi številčno pojasnil razvoj tuiskega prometa v območju bivše mariborske oblasti. V letu 1937. je potovalo v tujino skupno 46.828 naših državljanov. Zaradi turizma je potovalo v tujino 20.293 oseb, po opravkih pa 26.535. Največ naših ljudi je potovalo v Nemčijo, in sicer 19.215, v Italijo 11.251 v Švico 1301 oseb. Dnevni potrošek naših v tujini je bil vedno večji od potroška tujcev pri nas.

Po nalogu banske uprave je g. Sotler dalje časa proučeval problem tuiskega prometa v severnem ozemlju in pri tem prišel do zanimivih ter zelo važnih zaključkov. Nujno je treba dvigniti gospodarstvo obmejnega ljudstva, ki je že na robu prepada. Severne obmejne kraje so obiskovali večinoma tujci, ki so naš živelj do skrajnosti izrabljali in ga v narodnostnem oziru upropaščali. Zato je treba v te kraje usmerjati več domačega tuiskega prometa, ki se naj smoteno organizira. Na našo severno mejo je treba prirejati skupinske izlete z raznimi kulturnimi prireditvami. Izletni naj ne bodo namenjeni samo gostilnam, marveč obmejnemu prebivalstvu, ki od nas upravičeno zahteva kulturnih dobrin. Šolski izletniki in taborniki naj zbirajo statistične podatke obmejnih krajev. Vprašanje dvolastništva na meji je treba čimprej rešiti. V obmejnih krajih se morajo vsa turistično važna javna dela pospešiti. Potrebna je osamosvojitev naše obmejne vasi. Več pažnje je treba posvečati tudi gradnji raznih domov na meji. To so glavne točke iz Sotlerjevega poročila o proučevanju naše severne meje.

Zanimiva je bila debata, ki je sledila temu poročilu. Inž. Šlajmer se je zavzel za zapuščeni Kozjak. Dočim tujec gospodarsko ojačuje svojo mejo, je na naši strani revščina in beda. Zato je pred-

vsem treba rešiti gospodarski problem naše meje. Značilen primer gospodarskega propadanja naše severne meje je sedaj pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu. Če dalje časa je zaprta ena najbolj obiskanih turističnih postojank, tako zvana Lovčeva gostilna. Ta gostilna bo prodana. Toda komu? Morda nam v škodo? Ali nikogar, ki bi rešil to gospodarsko-turistično postojanko pri Sv. Duhu? Zato je inž. Šlajmer predlagal, naj to vprašanje reši banovina. Njegovo izvajanje o Kozjaku je izpopolnil in potrdil tudi kozjaški župnik g. Pavlič z Remšnika.

Upravnik zdravilišča Slatina Radenci dr. Šarič je obravnaval vprašanje prometne zveze Maribor - Murska Sobota. Na tej progi je treba na vsak način uvesti avtobusni promet. Mestni avtobusni promet v Mariboru ima baje že koncesijo za to progo in je nerazumljivo, zakaj je ne uporabi.

Zastopnik SPD v Celju dr. Hrašovec se je zavzemal za pritegnitev gostov z našega juga. Urediti je treba cestne zveze. Zgradi naj se že dolgo obljubljena cesta Mozirje-Šmihel.

Predsednik Združenja gostinskih podjetij v Mariboru g. Klesič je predlagal, da turistični svet stori vse za odpravo vizumov, ki zelo kvarno vplivajo na razvoj našega tuiskega prometa.

Zanimivo je bilo tudi izvajanje magistratnega ravnatelja g. Šubica iz Celja, ki trdi, da moramo gledati, da se zboljšajo prilike. Tujec ne sme dobiti vtisa, da prihaja iz visoko organizirane države na Balkan. Zato predlaga 3, 4 in 5-letke za ureditev cest in meja. Organizirani načrt in njegovo uresničenje bo dvignil tudi moralno raven prebivalstva.

Izčrpn diskusiji je po krajšem odmoru sledil program dela za razvoj našega tuiskega prometa. O tem bomo poročali jutri.

Obračun o delovanju PZ

V nedeljo je bil v Ljubljani občni zbor Pokojninskega zavoda, ki mu je prisostvoval tudi načelnik ministrstva soc. politike. Predsednik je podal daljše poročilo, v katerem je dejal, da je PZ dal v minuli poslovni dobi več posojil nekaterim banovinom, mestnim občinam in zasebnikom. Po odredbi finančnega ministrstva bodo morali pokojninski zavodi v bodoče nalagati 60% razpoložljive imovine v državne papirje, s čimer bo hudo prizadeta dosedanja gospodarska smer PZ. Ljubljanski zavod razpolaga letno s približno 30 milj. kapitala. Doslej je 20% tega zneska vlagal PZ v državne papirje, 15% pa v banovinske. Po novi uredbi pa bodo morala investicijska posojila odpasti. Uprava bo skušala doseči revizijo.

Na gradbenem področju je bilo delo PZ zelo razgibano. V zadnjih letih je nakupil oz. dogradil za 33.256.000 din zemljišč oz. hiš v raznih mestih dravske in primorske banovine. Podatki o 5 letnem poslovanju in prometu so naslednji: Število obveznih zavarovancev je v l. 1934. do 1938. naraščalo takole: 9.934, (1934.), 10.412, 10.909, 11.793 in 12.287 (1938). Povprečna mesečna zavarovalna premija je padala in rasla takole: 212.67, 207.73, 207.43, 207.96, 210 din. Skupni predpis premije je naraščal: 27.462.000, 28.176.000, 28.811.000, 28.828.000, 31.135.000 din. Zavarovanci so v istem času prejeli naslednje zneske izplačil: 10.976.000, 12 milijonov 364.000, 13.708.000, 14.887.000, 15 mil. 723.000, kar znaša skupno 67 mil. 658.000 din. Brezposelnim je bilo ta čas razdeljenih za 478.700 din podpor. Stiska v letih gospodarske krize je prisilila množico zavarovancev, ki so ostali brez dela na cesti, da so si dali izplačati od zavoda za okrog 10 mil. din povračil. Za zdravljenje je bilo razdeljenih 167.700 din. V celoti so člani PZ prejeli od zavoda 78.560.000 din. Leta 1934. je premoženje znašalo okrog 280 mil. do letos pa je doseglo vsoto 460 mil. din.

Nato je direktor dr. J. Vrančič poro-

čal o razširitvi pok. zav. na vso državo, o katerem natančneje poroča Letno poročilo PZ. Ljubljanski zavod je pripravil vsedržavno organizacijo zavarovanja. Ustanovljeni so bili mnogi zavodi s poslovalnicami.

Po revizijskem poročilu se je razvila debata, nato pa je dobil odbor nekaj važnih pooblastil zlasti z gradbenega področja. Na koncu je občni zbor odobril 160.000 din podpore za brezposelne in 100.000 din za podpore vdovam z otroki in vojnimi sirotam.

Mladinska božičnica v Breznem

V nedeljo dopoldne je priredila mariborska I. deklška meščanska šola na ljudski šoli v Breznem božičnico za tamošnje revno šolsko deco. Pred božičnico je bila v farni cerkvi maša, pri kateri je pel cerkvene pesmi pevski zbor I. dekl. meščanske šole. V šolskih prostorih pa je bila nato pristrčna prireditev v okviru božičnice, ki jo je otvoril z nagovorom in zahvalo domači šol. upr. g. Škrabl. Ga. prof. Herma Bračič je imela za tem občuten in topel nagovor o Božiču in njegovem pomenu, pevski zbor pod vodstvom ge. prof. Josipine Černe pa je ubrano zapel nekaj ljubkih božičnih pesmi. Sledil je lep govor ravnateljice I. dekl. mešč. šole ge. Marije Rozman, dočim je pevski zbor odpel nato nekaj narodnih pesmi in zaključil s prepevanjem himne »Hej Slovani«. Zatem so bila med tamošnje šolsko deco razdeljena praktična in okusna božična darila v perilu, obleki, raznih šolskih potrebščinah itd. Prireditve se je udeležilo poleg šolskih otrok tudi mnogo staršev, ki so se skupno z otroci radovali pristrčnega dogodka. Vodstvu, profesorskemu zboru in učenkam I. dekl. mešč. šole gre za lepo socialno akcijo za našo revno in pomoči potrebno deco vse priznanje.

o. »Karadjordjevič« prof. Orožna, letošnja poučna knjiga Vodnikove družbe,

Lijepi dar

DESERTNI BONBONI

so bili — kakor nam poročajo od mnogih strani — v naši nacinalni javnosti deležni splošnega priznanja. Je to delo, ki ga mora prečitati vsak zaveden Slovenec in Jugoslovian. Stane pa z Vodnikovo pratiko za leto 1939., s Šorhjevimi »Večnimi vezmi« in Zupančevim »Tretjim rodom« vred samo din 20.—, s poštnino din 27.—.

o. Priznanje jeseniškim kovinarjem. Ravnateljstvo Kranjske industrijske družbe na Jesenicah je delavcem, ki so 40 let nepretrgoma službovali v tem podjetju, priredilo lep počastilni večer. Jubilanti so bili pogoščeni, vsak pa je dobil 1000 dinarjev za priznanje svojemu delu.

o. Smrtna avtomobilska nesreča pri Ljubljani. V nedeljo popoldne je neki Ljubljčan z avtomobilom na Brodu pri Tacnu povozil 60-letnega brezposelnega delavca Antona Kopitarja iz Žej pri Mekinjah, ker je tik pred avtomobilom prekorčil cesto. Kopitar je kmalu po prevozu v ljubljansko bolnišnico izdihnil.

o. V Ljutomeru so neznani vandali izruvali več soh s sokolskimi reklamnimi tablam in razbili šipe na izložbi Sokolskega kina.

o. Kam je izginil mladenič? Iz Gaberja pri Celju je neznano kam izginil 18-letni mesarski vajenec Vladimir Ivekovič, ki ga je gospodar s 450 dinarji poslal po teleta. Da bi fant denar poneveril, ni verjetno, pač pa sumijo, da je postal žrtev zločina.

o. Na zimo pogorel. V občini Večki pri Zg. Cmureku je pogorela lesena hiša in s slamo krita stiskalnica kočarju Francu Pivku. Kočarju je pogorelo vse pohištvo, vsa zaloga živil, obleka in nad 700 din denarja, ki ga je imel spravljenega v postelji. Pivec je ves dan doma šival, požar pa je nastal, ker je prehudo kuril ter se je zaradi tega zažgal leseni strop v kuhinji. Pivec je imel kočjo zavarovano za 10.000 din, tako da je škoda le deloma krita.

c. Umrl je v bolnišnici 54-letni orožnik v pokoju Strohmeier Ludvik iz Hrastnika.

c. Okradena je bila v Domu za brezposelne služkinje kuharska učenka Samec Marija. Sumi, da ji je odnesla iz torbice 200 din neka njena sestanovalka, brezposelna služkinja, ki je neznano kam odšla.

c. Obstretil je delavec pri Metki S. G. Arliča Ivana, delavca pri Westnu, stanujočega na Cesti na Dobrovo, v desno roko.

c. Kino Metropol, Celje, od 17. do 20. dec. najnovejši Ufa-šlager »Andaluzijske noči«. Prelepa zgodba o usodni ljubezni vročerkvega toreadorja in hrabrega oficirja do lepe ciganke.

c. Kino Union, Celje, predvaja od 17. do 19. dec. prekrasen film »Koncert na Tirolskem«. V glavni vlogi nastopa deški zbor »Wiener Sängerknaben«.

c. Kino Dom, Celje, predvaja do 20. t. m. film »Ljubimec Oxforda«, film vedrine, tempa in zdravega sportnega duha. Od 21. do 23. t. m. »Druga mati«, po romanu B. Benefielda.

»Še eno besedico — in zmeljem vas v sončni prah!«

Maribor

Naša najslabša cesta

Nobena naša cesta ni tako neprijetna, kakor je Aleksandrova v svojem podaljšku od mestne meje dalje skozi Košake. Pešci se je bojimo ob vsakem vremenu in ob vsakem letnem času. Kadar je vreme suho, je na tej cesti toliko prahu, da se človek v njem lahko zaduši. Tudi vse hiše, vsi vrtovi in nasadi ob obeh straneh so ga polni. Zelenje je kar sivo in trava je kakor s pepelom posuta. Kadar pa dežuje, je na njej toliko blata, da se mu ni mogoče nikamor umakniti. Vozovi in avtomobili, posebno tovorni, ga brizgajo na vse strani, v pešce, kolesarje, da se nekaj ukrene. Za enkrat naj se čimoma nikjer ni nobenih hodnikov, v kofikor pa so, so zdaj na levi potem pa

na desni, da jih je treba neprenehoma ločiti čez prašno ali blatno cesto. Ta cesta je zato naša največja sramota in treba je, da se nekaj ukrene. Zaenkrat naj se prepove avtomobilom prenapeta vožnja, da se prepreči razmetavanje blata in dviganje prahu, nato pa naj oblastva poskrbe za preureditev. Morda bomo po treh letih obljub vendar dobili na tej cesti tlak. Takrat naj se uredi tudi hodniki za pešce, saj vodi cesta skozi predmestje, ki bo postalo prej ali slej sestavni del mesta. V ta namen pa je potrebno sodelovanje med državo, mestno in košaško občino. Nekaj je treba tu ukreniti, ker trpi zaradi sedanjega položaja vsa okolica te neznozne ceste.

Jugoslovanski prosvetni film v Mariboru

KI NEZASLUŽENO NOSI TO IME. — KAJ SE V MARIBORU PREDVAJA KOT PROSVETNI FILM?

Te dni se je javil pri ravnateljstvih tukajšnjih srednjih in ljudskih šol zastopnik Jugoslovanskega prosvetnega filma. Mnoge šole so peljale svoje učence gledat ta film.

To, kar se je predvajalo, je bilo v nemalo jezo profesorjev in učiteljev. Mla-

kor da steklar v Hrastniku in drugod ne bi imeli. Da je bila govorica nemška, ni treba še posebej poudarjati.

V filmu je bilo tudi nekaj razmeroma dobrih scen; tako je bila zelo posrečena vojaška reševalna ekspedicija na Tari iz filma »Durmator«.

Godba, ki je spremljala film, je bila po večini nemška. Za konec je bil neki prav star ameriški, komičen film o psu, brez vsakega jedra.

Najdostojnejša darila od urarja in juvelirja **M. Ilger-jev sin, Maribor, Gosposka ulica 15.** Prodaja tudi na obroke.

Okrasje!

Tedaj od urarja in juvelirja **M. Ilger-jev sin, Maribor, Gosposka 15.** Prodaja tudi na obroke.

dina, ki nima kritičnega očesa, je bila kljub temu le deloma zadovoljna. Predvsem moramo ugotoviti, da je bil ta prosvetni film skrupulozno mnogih starih in zdranih filmov. Za primer naj navedem to, da so kazali slike s slapov Krke in so nato prešli brez vsakega presledka na reko Taro ali Lim, tako da otroci niso imeli pojma, kaj gledajo.

Zanimivo je, da so pri predvajanju jugoslovanskega prosvetnega filma kazali steklarsko industrijo v — Turingiji, ka-

Brez ozira na to, da je bila vstopnina 2 din previsoka za današnje razmere, je bila sigurno previsoka za ono, kar je nudila. Prosvetni filmi se v drugih državah, n. pr. Češkoslovaški predvajajo brezplačno. Predvajanje takih jugoslovanskih prosvetnih filmov v Mariboru je treba preprečiti.

„Revček Andrejček“ na studenškem odru

Dilectanti agilnega sokolskega društva studenci so v soboto presenetili Studenčane s poznano in priljubljeno ljudsko igro Revček Andrejček. Režija je bila to pot v rokah br. Korčeta, ki je Studenčanom poznan kot dober igralec, tokrat pa se je pokazal kot spreten režiser. Motiv, ki je zajel iz narodnega življenja, je pravilno dojel in ga kot takega verno podal na odru. Igarci, prav vsi, so se potrudili, da so vse tipe na vasi, od župana pa do potepuhov podali verno. Vse glavne vloge so podali br. in sestre, ki sme jih navajati videti na studenškem odru. Poleg teh pa je nastopilo tudi nekaj novih moči, ki so naravnost presenetile in se jim bodo lahko v bodoče zapale tudi težje vloge. Občinstvo, ki je

napolnilo dvorano popolnoma, je bilo z igro zelo zadovoljno, nekatere pevske točke so se morale celo ponavljati.

Usmilite se gladujočih ptic?

Kako hudo je nepričakovana zima zadel naša »drobne pevce«, to vedo najboljše povedati tisti, ki za nje skrbijo. In teh je letos še manj, ko lani. Potrebna je splošna nabiralna akcija in določitev naslova za oddajo piše (star kruh, prosa itd.). Treba pa je tudi stalne oskrbe. Ker se lani nameravajo posebno društvo še ni ustanovilo, bo to nalogo moralo prevzeti (preko zime itak nezaposleno) Opleševalno društvo. Potrebna je tudi straža za tiste zlikovce, ki še v parku, posebno pa po Kalvariji s fračami in floberti pobijajo ptice, jemljejo pičo po gajbicali ali pa tudi vse skupaj, kar se je zgodilo na

Kalvariji blizu razrušenega spomenika. Nekoliko več kulture in usmiljenja nam ne bo škodovalo!

m. Poroka. V Mariboru sta se poročila tekstilni strojnik g. Jože Kokot in gđ. Marica Spendl, uradnica mariborskega policijskega komisariata.

m. Nov mecen mariborskega muzeja. Ob priliki otvoritve meščanskega dela mariborskega muzeja je daroval muzeju tovarnar g. Vilko Lavrič večjo vsoto.

m. Nova telefonska zveza. Te dni je bila uvedena javna telefonska služba pri pomožni pošti Sv. Ožbalt ob Dravi.

*** Za božično darilo** dobite krasne kasete in bloke pisemskega papirja, kakor amaterske albume in damske torbice pri Zlati Brišnik, Slovenska ul. 11.

m. Ljudska univerza v Studencih. V četrtek ob 19. uri predavanje primarija dr. Brezovnika o »Samaritanski pomoči trpečemu človeku« s projekcijami slik iz predavateljeve knjige »Prva pomoč v neizgodah«.

m. Pri večerajšnjem požaru v industriji »Drava« so pri lokaliziranju nad vse požrtvovalno sodelovali tudi gasilci iz Studencev pod poveljstvom predsednika g. Alojza Kaloha.

m. Simfonični koncert Glasbene Maticice. Mariborska Glasbena Matica pripravlja za prvo polovico januarja velik simfonični koncert, ki ga bo vodil kapelnik ljubljanske radijske postaje prof. Drago Marjan Šijanec. Na sporedu so same slovanske skladbe. Koncert bo v veliki dvorani Sokolskega doma.

m. Črnc preko meje. Včeraj so granicarji v Lokovici nad Prevaljem imeli nenavadnega eksotičnega gosta. Iz Nemčije je skrivaj pobegnil preko meje na

Uro!

Iz strokovne trgovine **M. Ilger-jev sin, Maribor, Gosposka ulica 15.** Prodaja tudi na obroke.

našo stran 37-letni črnc Ali Romuli iz Mizinkurija v Afriki. Pripovedoval je, da je ladijski kurjač. Zadnje čase je bil kurjač nekega francoskega parnika, od koder je pobegnil. Prepotoval je že vse evropske države. Iz Turčije so ga izgnali v Nemčijo, od tam pa so Alija napotili k nam. Sedaj naše oblasti ne vedo, kaj bi s črncem.

m. Obstrelil se je. V mariborsko bolnišnico so včeraj pripeljali 19-letnega viničarjevega sina Alojza Rokavca, ki ima prestreljeno levo dlan. Mladenič je pregledoval flobertovko, ki se je nepričakovano sprožila, da se je nevarno obstrelil.

m. Vlomna tatvina. Včeraj je neznanec vlomil na podstrežje učiteljice Guštine Richarjeve v Kolodvorski ulici ter ji ukradel za tisoč dinarjev raznega perila, čevlje in šah. Nekaj ukradenih stvari so našli v culi, ki je ležala na hodniku.

*** Najlepše okraske za božična drevesca, božične razglednice in polnilna peresa** dobite pri Zlati Brišnik, Slovenska ul. 11.

Volitve delavskih in nameščen-skih zaupnikov preložene

Minister socialne politike je odločil, da se volitve delavskih in nameščen-skih zaupnikov in njihovih namestnikov izjemoma za leto 1939 vrše v februarju namesto v januarju. — Delavska zbornica v Ljubljani.

*** Najprimernejše božično darilo** je umetniški porcelan, katerega poznano najlepšo izbiro po nizkih cenah Vam nudi Zlata Brišnik, Slovenska ul. 11.

*** III. Sokolski ples v Mariboru!** Že sedaj opozarjamo našo javnost na veliki sokolski ples, ki ga priredi meddruštveni odbor sokolskih društev v soboto, dne 14. januarja 1939, v Sokolskem domu. Sokolski ples se vrši v počastitev rojstnega dne Njenega Veličanstva kraljice-matere Marije. Kakor pretekla dva, tako bodo tudi predstoječi sokolski ples v Mariboru prireditve, ki naj združi vso sokolsko javnost na področju Mariborske sokolske župe.

*** Božične jaslice** dobite v veliki izbiri v Knjigarni Tiskovne zadruge, Maribor, Aleksandrova c. 13, telefon 25-45.

*** Potovanje v ČSR.** Od češko-slovaškega konzulata v Ljubljani je dospelo obvestilo, da morajo imeti vsi jugoslovanski državljani za potovanje na Češko-Slovaško vizum, ki pa je brezplačen. Preskrbo potrebnega vizuma prevzame »Putnik« Maribor in vse njegove ekspoziture.

*** Božični izlet v Graz** z luksuznim avtokarom »Putnika«. Od 25. do 26. decembra za ceno din 110.— (2 dni). Takojšnje prijave pri »Putniku« Maribor.

Nočna lekarniška služba: Lekarna pri Zamorcu, Gosposka ul., tel. 28-12; lekarna pri Angelju varuhu, Aleksandrova cesta, tel. 22-13.

Kino

*** Grajski kino.** Danes »Hraber kape-tan«. Karl Ludvig Diehl, Lil Dagover.

*** Esplanade kino.** Velefilm očarljivega petja »Bajazzo« s slavnim pevcem Richardom Tauberm-jem.

*** Union kino.** »Jošivara«, odlični vele-film, Michika Meini in najboljši francoski umetniki.

Mariborsko gledališče

Torek, ob 20.: »Aida«. Red A.

Sreda: Zaprto.

Četrtek, ob 20.: »Kralj na Betainovi«. Red B.

»Pot okoli sveta« na mariborskem odru. Slovenska opereta, katere krstna predstava je določena na božični dan zvečer, ima poleg številnih zanimivosti v prvem in tretjem dejanju tudi v drugem dejanju učinkovit prizor: Pot okoli sveta. Preko odra piha hlapon, viden z osmimi okni, skozi katere gleda osem potnikov ozir. Štiri dvojice, pojoč in predstavljajoč razne dežele, na primer Rusijo, Čehoslovaško, Španijo itd. Prizor se zaključuje z zanimivim plesom.

Kultura

Dvoje izvirnih slovenskih stikanic

Otroških slikanic večjega formata imamo Slovenci razmeroma malo, pa še te so skoraj brez izjeme prevodi iz drugih mladinskih slovstev z izposojenimi ključji. Zato moramo res z veseljem pozdraviti požrtvovalnost Učiteljske knjigarne v Ljubljani, ki je izdala za letošnjega Miklavža in Božič kar dvoje obsežnih izvirnih slovenskih slikanic, Josipa Ribičiča mikavno zgodbo »Tinkin zajček«, ki jo je ilustriral akad. slikar prof. France Mihelič, ter istega pisatelja napeto zgodbo »Pisane lutke« z večbarvnimi ilustracijami Ksenije Prunkove.

»Tinkin zajček« je namenjen v prvi vrsti dečkom nižjih razredov ljudske šole. Ta zajček je igrača, ki ponoči oživi, lo odkuri v svet in doživi prezanimive zgodbe sredi divjih zajcev in gozdnih živali, dokler ne krenejo za njim svinčeni vojaki. Josip Ribičič, eden naših najboljših mladinskih pisateljev, zna pripovedovati take zgodbe tako, da ogrejejo tiste, katerim so namenjene, zato bo ogrela tudi ta. Mihelič je opremil knjigo, ki obsega skoraj 100 strani debelega tiska na trpežnem papirju, tokrat z res prav posrečenimi ilustracijami, ki jih

mladi čitatelji lahko tudi sami poslikajo z barvicami. Ta elegantno opremljena knjiga, ki se more primerjati z vsako tujo, stane trdo vezana s trobarvno naslovno stranjo 35 din.

»Pisane lutke« so pa po vsebini in opremljenosti namenjene bolj deklicam nižjih razredov ljudskih šol. Tiskane so na finem, kartoniranem papirju velikega formata slikanic. Platnice krasijo večbarvna slika in so trdne in trpežne. To je zgodba o mali cvetki s sedmimi lutkami, pisana prav tako priključno in prilagojeno domišljiji otrok, kakor »Tinkin zajček«. Posebno negovana sta tudi jezik in stil. Ksenija Prunkova, ki je znana v našem otroškem in mladinskem slovstvu kot izvrstna ilustratorica in tudi pisateljica, je dala pisanim lutkam zares pisano podobo, da bodo napravile veselje vsem, ki jim pridejo v roke. Zaradi velikega števila večbarvnih slik in solidne opreme, ki je za mlade čitatelje nujno potrebna, stane knjiga 60 din.

Želeli bi za naše najmlajše še več takih izvirnih slovenskih slikanic, da nam sčasoma sploh ne bi bilo treba več segati po tujem blagu, ki je čisto naša lastnina. —

CELJSKI KULTURNI DOGODKI

Dvajseto obletnico osvobojenja in zedinjenja je proslavilo Celje razen s sprejemanjem, zborovanjem in govori, tudi z dvema koncertoma in telovadno akademijo Sokola. Dne 1. t. m. so v Mestnem gledališču skupno nastopila celjska pev-ska društva: Glasbena Matica, Celjsko godbeno društvo, Celjski zvon, Oljka in Celjsko pevsko društvo. Program ni bil vseskozi primerno izbran, vendar je bil koncert lepa manifestacija naše pesmi in naših pevskih društev. — Na prireditvi »Vzajemnosti« je v mali dvorani Uniona pel 4. t. m. tenorist Slavko Lukman, ki se je vrnil s svoje turneje po Italiji. Izbral si je več arij iz »Tosce« in »Rigo-leta«, Gounodovo »Ave Mario« in nekaj domačih pesmi. Na klavirju ga je spremljal gđ. M. Oražmova. — Prav primer-no je proslavila Ljudska univerza v polni dvorani dvajsetletnico Cankarjeve smrti. Predavatelj g. dr. Slodnjak iz Ljubljane je dvignil Cankarja iz blata strankarskih »ocenjevalcev« njegove osebe in ga prikazal takega, kakršen je v resnici bil: eno z okoljem, ves predan sodobnim trenjem in težnjam človeštva ter slovenskega naroda. Režiser g. Ciril Debevec je prebral več odlomkov iz Cankarjevih del. — Kino »Union« je vrtel nedavno film češke produkcije »Pastor-ka«, kar je pomenilo posebno spremem-

bo v vrsti samih nemških filmov, običaj-na filmska publika je pa pokazala za ni malo zanimanja. — S svojo skupino naš je obiskal tudi Ivan Mrak in igral svojo tragedijo »Grohar«, o čemer pa bomo še posebej poročali. C. Z.

k. »Pedagoška Češkoslovaška«. JUU je začelo izdajati pedagoške zbornike, v katerih hoče prikazati stanje pedagogike v vseh slovanskih državah. Doslej je izšla že »Pedagoška ČSR«, ki jo je uredil M. M. Majstorović s sodelavci, ki so prevedli vse prispevke iz čeških rokopisov. Zbornik je opremljen s slikami avtorjev, statističnimi tabelami in raznimi podobami. Članki prikazujejo razvoj pedagoškega prizadevanja Čehov in Slovkov, pregled razvoja filozofije in sociologije, stanje sodobne pedagogike, didaktike in psihologije. Nadalje govorijo prispevki o položaju čsl. učiteljev, šolskih poslopij, knjig itd. Zbornik zaključuje bibliografija pedagoške, sociološke in filozofske literature.

k. Akademija likovne umetnosti. Te dni je bila izročena prosvetnemu ministru v Beogradu spomenica slovenskih kulturnih ustanov, društev itd., ki zahteva ustanovitev slovenske akademije likovne umetnosti v Ljubljani. Izgleda, da bodo Slovenci ta učni zavod končno vendarle dobili.

Gospodarstvo

Porast hranilnih vlog

V NOVEMBRU SO VLOGE PRI SAMO UPRAVNIH HRANILNICAH NARASLE ZA 9½ MILIJONA DIN.

Po podatkih Zveze jugoslovanskih hranilnic v Ljubljani so narasle vloge pri 29 slovenskih samoupravnih hranilnicah v novembru za 9.428.450 din na 1.069.009.919. Vloge na knjižice so narasle za 7,9 milj. na 626 milj. din, vloge v tekočem računu pa za 1,5 milj. din na 443 milj. Vloge na knjižice so narasle pri 7, vloge v tek. rač. pri 9, skupne vloge pa pri 7 hranilnicah, število vlagateljev na knjižico pri 6, v tek. rač. pri 6, in skupno

število vlagateljev pri 5 hranilnicah. — Vseh vlagateljev je bilo 131.318.

Vlagatelji so torej že vrnilo večji del od 54,3 milj. din, katere so bili dvignili iz hranilnic v septembru, ker so od 30. 9. do 30. 11. 1938. narasle vloge za 33,5 milj. in je stanje 30. 11. le še za 20 milj. nižje kot 30. septembra. To povečanje vlog je najboljši dokaz, kako hitro se vrača zaupanje v hranilnice in v denarne zavode.

Kontrola izvoza poostrena

Narodna banka je potom svojih organov ugotovila, da se je v zadnjih mesecih primerilo več slučajev, ko so poskušali nekateri izvozniki izvoziti v klirinške države inozemsko blago, ki je bilo kupljeno s svobodnimi devizami, oz. plačati blago potom kliringa. Zaradi teh poskusov je izdala Narodna banka vsem pooblaščenim izvoznim zavodom posebno obvestilo, v katerem navaja, da brez njenega predhodnega dovoljenja zavodi ne smejo izdajati potrdil o zavarovanju valute za izvoz sledečih predmetov:

volnenega prediva, bombažnega prediva, jütnega prediva, prediva surove svile, tkaninskih odpadkov, nikla, kalija, rafije, surove jute, loja, voska, kokosov. olja, ribjega olja, surovega gumija, bombažnih odpadkov, mineralnih olj, bakrenih izdelkov, solitra in kavčuka. Na ta način je Narodna banka še bolj poostрила nadzorstvo nad izvozom, da bi se tako preprečile vsake špekulacije pri izvozu iz naše države ter da bi tako ne bila oškodovana zaloga svobodnih deviz.

Trgovinska pogajanja s Francijo preložena

Svojčas smo bralce informirali o gospodarskem sodelovanju med Francijo in našo državo ter o akciji, da se to sodelovanje požiivi in razširi. V ta namen je že prišlo v našo državo več francoskih gospodarstvenikov, 20. t. m. pa bi se morala pričeti v Parizu trgovinska pogajanja. Ta pogajanja pa so bila sedaj nenadoma odpovedana in preložena na nedoločen termin v januarju 1939. Ta odgoditev je vzbudila v naših gospodarskih krogih precejšnje presenečenje.

Nabava deviz in valut za potovanje v tujino

Finančni minister je izdal odlok, s katerim se izpreminja stavek 1. čl. 4 pravilnika o regulaciji prometa z devizami in valutami. Po tem odloku morejo pooblaščen denarni zavodi prodajati našim državljanom svobodne devize in valute do najvišjega zneska din 2.000.—, in sicer pod pogojem, če je potni list vidiran za kako neklirinško državo. Za klirinške države pa lako prodajo valut, razen svobodnih deviz, do zneska din 3.000.— na podlagi vidiranega potnega lista.

Mezdna gibanja v letu 1937

Iz pravkar izdane državne statistike za leto 1937. posnemamo, da je bilo lani v naši državi 247 mezdnih gibanj in stavk, v katerih je sodelovalo 46.847 delavcev in delavk. Mezdna gibanja so bila

v 3.072 podjetjih. Z mezdnimi gibanji je bilo izgubljenih 911.971 delovnih dni z 8.349.127 delovnimi urami. Skupna svota, ki so jo delavci izgubili zaradi mezdnih gibanj, je ocenjena na 27,37 milijonov din. Največ mezdnih gibanj je bilo v savski in drinski banovini ter v samem Beogradu.

g Izvoz ovs. Finančni minister je izdal odlok, po katerem se sme izvažati v tujino oves samo proti plačilu v svobodnih devizah.

g Odkup tobaka je v Hercegovini pričel šele pred nekaj dnevi. Letošnji odkup se je zakasnil, kot navajajo beokrajški časopisi, zaradi volitev. Kvaliteta letošnje žetve je odlična.

g Za nov koledvor na Sušaku je razpisana licitacija za 10. jan. 1939. Licitacija bo istočasno pri generalni direkciji v Beogradu in direkciji v Zagrebu.

Borzna poročila

Devize. Ljubljana. Amsterdam 2395.16—2409.76, Berlin 1765.03—1778.91, Bruselj 741.94—747, Curih 996.45—1003.52, London 205.66—207.72, New York 4373.51—4409.82, Pariz 115.67—117.11, Praga 150.74—151.84, Trst 230.95—234.03.

Efekt. Zagreb. Drž. papirji: vojna škoda 462—468, 4% agrarji 61 bl., 6% dalm. agrarji 87.25—88.50, 6% begl. obveznice 87.50—90, 7% stab. pos. 96.50—98.25, 7% inv. pos. 99 bl., 7% Blair 96—96.50, 8% Blair 96—96.05. Delnice: Trbovlje 185 bl., Sladkorna tov. Osijek 75—100.

Sport

Srednjeevropski cup ostane

V soboto in nedeljo je bilo v Bukarešti zasedanje komiteja Srednjeevropskega cupa, na katerem je bilo sklenjeno, da se bo tekmovalje vršilo tudi še vnaprej. Skoro vse drugo je ostalo v tajnosti, izdan pa je bil prav nejasen komunike, ki pravi, da se bo število sodelujočih klubov za vsako zvezo zmanjšalo, da bi se tako sportna vrednost tekmovalja povečala. Jugoslavija in Romunija bosta

zastopani samo po enem klubu. Izpremenjen bo pravilnik glede delegiranja sodnikov in sportnih nadzornikov ter postopek pri pritožbah in organizacijah tekmovalja. To reorganizacijo je predlagal italij. delegat Coppola. Sodelovalo bo 8 klubov: po 2 italijanska, madžarska in češkoslovaška ter po eden iz Jugoslavije in Romunije.

Evropski cup

Evropski cup se bo tudi igral dalje, sodelovalci bodo le Italija, Madžarska, Švica in Češko-Slovaška.

Kukuljević v Tokiu poražen

Franjo Kukuljević je v Tokiu igral s finalistoma za japon. teniško prvenstvo, pa je obakrat izgubil: Yamagishi:Kukuljević 6:4, 6:3, 6:3 in Takamuku:Kukuljević 1:6, 6:4, 6:4, 8:6.

PRVENSTVO V TUJINI

Češko-slovaško prvenstvo: Sparta: Bratislava 6:0, Kladno:Židenice 2:2, Pardubice:Nachod 5:1, Slavija:Liben 9:2, Šleska Ostrava:Plzen 2:1, Bata Zlin: Viktorija Žižkov 5:2.

Italijansko prvenstvo: Milano:Liguria 0:0, Novara:Juventus 0:0, Lazio:Triestina 1:0, Bologna:Lucchese 2:2, Livorno:Modena 1:0, Bari:Roma 3:1, Genova:Napoli 3:1, Torino:Ambrosiana 2:1.

Prvenstvo Ostmarke: Vienna (Dunaj): Sportklub (Gradec) 2:1 (1:1). Edina prvenstvena tekma.

PORAZ FAVORITOV V ANGLEŠKI LIGI

Sobotno kolo angleškega prvenstva I. angl. lige se je končalo z velikimi presenečenji. Oba vodilna kluba sta izgubila z visokim rezultatom. Prvi na tablici Derby County je izgubil proti Midlesbo-

rough-u z 1:4, z istim rezultatom je pa tudi premagal Charlton Evertona, ki je na drugem mestu. Lanski prvak Arsenal je bil uspešen proti Stoke City-u s 4:1.

s. Menzel, bivši prvak ČSR in igralec za Davilov cup, trenira v Berlinu na pokritih igriščih s Henckelom, sedanjim nemškim prvacom. Letos Menzel še ni bil upoštevan pri sestavi nemške rangliste, drugo leto bo pa najbrže že sodeloval v nemški teniški reprezentanci.

s. Cochet, bivši svetovni prvak v tenisu, trenira mlajše nadobudne francoske igralce ter v to svrhu potuje v Franciji iz mesta v mesto.

s. Yamagishi prvak Japonske. V Tokiu se je končalo tekmovalje za prvenstvo Japonske v tenisu. Prvak je postal Yamagishi, ki je v finalu zmagal nad Tetsuo Jamatukuom 6:4, 6:3, 5:7, 6:2, v dublu pa je s Tsuruto premagal par Nakano-Matsumoto 2:6, 6:1, 6:2, 8:6.

s. Švica je v hokeju na ledu premagala reprezentanco Francije z visokim rezultatom 11:0 (6:0, 2:0, 3:0).

s. Ferencvaros, ki je bil v nedeljo poražen od HAŠK-a, potuje v Borovo, kjer bo igral v sredo proti SK Bata.

s. Lazek (Dunaj) in Sys (Belgija) se bosta srečala 19. jan. v Berlinu za naslov evropskega prvaka teške kategorije.

s. Angleška teniška zveza ima 16 in pol milijona dinarjev premoženja v denarju. Samo wimbledonske prireditve so ji prinesle 250.000 din čistega dobička.

Vsak poslušalec radia že pozna GIF BATERIJE

brez kisline in
brez sa m aka,
ker imajo
največjo napetost,
odlično se odpomorejo,
neomejeno trajnost shranjevanja
Pazite na posnemanja!
Patenti najavljeni!

Gif baterije, originalne samo z rdečim pečatom

KRALJICA MARIJA ROMUNSKA:

103

Žgodbina mojega življenja

Dne 26. aprila 1913. se je sestala v Bukarešti konferenca, ki je razpravljala o balkanskih vprašanjih in dokončno priznala romunske pravice do Silistrije. Medtem so se pa izkazala pogajanja med Srbi in Bolgari, na eni ter Srbi in Grki na drugi strani kot brezuspešna, in dne 13. junija sta napovedali Srbija in Grčija nati-homa proti Solunu korakajočim Bolgarom vojno. Kmalu nato, dne 23. junija, je sledila vojna napoved Romunije. Toda mi smo prišli prepozno, da bi bili mogli še poseči v boje; ko smo stopili na bojišče, so Srbi in Grki že zmagali.

Kljub temu so naše čete korakale v Bolgarijo. Vrhovni poveljnik je bil moj mož in ob strani mu je stal general Averescu. Pohoda se je udeležil tudi naš 19-letni Karol.

Dne 3. julija se je podal kralj Karol v Maguro in Bechet, da si ogleda prehod naših čet čez Donavo. Dobil sem dovoljenje, da odidem z njim. Tista pokrajina je bila znana stricu še iz rusko-turške vojne, ki je prinesla Romuniji popolno osvoboditev izpod turškega jarma.

Izčrpani Bolgari se sploh niso upirali. Tako so mogli naše čete hitro in svobodno napredovati, komaj da je bil kje sprožen kak strel. Dne 12. julija je stala naša konjenica pred Sofijo. Toda viteštvo in modrost sta napotila kralja Karola, da je vkorakanje v bolgarsko prestolnico prepovedal. Vedel je, da je treba imeti do-

volj obzirnosti, ako nočemo ustvariti iz Bolgarov sebi večne sovražnike. Žal je pa vzbudila ta modra gesta pri vojski in pri mnogih političnih prenapetih razočaranje.

Naše čete niso torej naletele nikjer na sovražni odpor, toda napadel jih je drug sovražnik — kolera. S to strašno boleznijo sem se seznanila ob obisku nekega lazareta. Nekatere mojih prijateljic, med njimi tudi Elizabeta Bratianu, so stopile v službo Rdečega križa, kjer naj bi negovale ranjence, saj na kugo ni bil nihče pripravljen. Stopila sem zato v zvezo z Elizabeta Bratianu-jevo in gospodično Silvicijevo ter brez dovoljenja in naskrivaj prešla čez Donavo v neko po Bolgarih zapuščeno vas, kjer so ležali naši za kolero bolni vojaki. Tam je bilo strašno: manjkala so zdravila in manjkalo je vse, tudi najpotrebnejše. Šli smo v vojno brez vsake prave sanitetne službe. To žalostno dejstvo je povzročilo v naših vrstah uničujoč vtis in zmedo.

Spoznala sem, da bi bilo treba nujno nekaj ukreniti, zato sem stopila v stik z dr. Jeanom Cantacuzinom in njegovim asistentom dr. Slatineanujem, nato sem se pa odpeljala k stricu v Sinajo. Govorila sem mu tako zavzeto, da mi je dovolil prevzeti vodstvo taborišča bolnikov v Zimnicei. K meni je prišel tudi Karol in je bil moj najboljši pomočnik. Ob moji strani sta bili dalje moja dvorna dama gospa Mavrodijeva in Elena Petricarijeva.

Izdala sem oklic na romunski narod, ki je priskočil na pomoč z obilnimi darovi, tako da je bilo mogoče preskrbeti zdravila in vse drugo, kar je bilo treba. K sodelovanju sem pritegnila najzanesljivejše in neustrahne pomočnice in iz Italije sem dobila pavlansko pred-

nico Pucci z več usmiljenkami. Storili smo vse, kar je bilo mogoče, da olajšamo bolnikom trpljenje in dosežemo ozdravljenje. Bolnike sem tudi sama obiskovala, jih hrabrila ter jim prinašala cigarete, cvetice in razne darove.

Eden mojih najboljših sodelavcev v tistih dneh je bil polkovnik Rujinski, poveljnik taboriščnih čet. Sestro Pucci jevo sve tedaj sklenili prijateljske vezi, ki so se pretrgale šele z njeno smrtjo. V tej zvezi pa moram omeniti tudi z vso pohvalo še brata Ciuca, duhovnika kneza Vladimirja Ghico ter Constanco Cantacuzinovo, sestro že omenjenega dr. Jeana Cantacuzine. Življenje v taborišču Zimnicei me je tesno zvezalo z mojim narodom in naučilo dolžnosti, ki jih prej nisem poznala.

V resnici ni bilo moje življenje nikoli popolnoma prijetno ali prosto, toda bili so v njem dnevi polni sreče in zanimivosti. Moja brezobzirna resničnost je seveda spletla okoli mene legende, ki so me prikazovale kot ambiciozno in častilakomno princeso, kar v resnici nikoli nisem bila. Toda leto 1913. mi je prineslo popoln preokret, in moje delo v taborišču za kolero obolelih vojakov me je postavilo pred romunskim narodom v iskrenejšo luč. Postala sem medtem tudi bolj izkušena in modra. Tudi v stricovi okolici so spoznali, da more biti moje delo splošno koristno, ako mi puste pravo pot udejstvovanja in ne utesnjujejo moje svobode in volje.

(Dalje sledi.)

Mal' položi dar domu na oltar!

Naročajte po pošti s pomočjo naših katalogov, ki jih dobite brezplačno!

Božična darila!

Din 12 do 16.-
B 47 Elegančno samovoznica, elegantne barve in vzorci

Din 19.-
B 48 Gamaše, iz klobučev, na gumbe črne, sive ali rjave.

Din 36.-
B 49 Klobuk iz gladke klobučevine, v vseh modernih barvah

Din 49.-
B 50 Sportna srajca, moderna barva in vzorci

Din 58.-
B 51 Pižama iz gobrega tenisa - flanela, dobra za pranje

Din 95.-
B 52 „Nicky“ pullover, odličnega materiala, namočenjsi kroj

Robna kuća

Kastner & Ofner

Zagreb, Illica 416

Ako blago ne bi odgovarjalo, ga zamenjamo ali vrnemo znesek kupnine!

Prodaj
OPREMLJENA TRGOVINA
se prodaja. Naslov v upravi »Večernika«. 4021

RADI SELITVE
na prodaj moderna, bela, trodelna omara 680, velika psiha z ogledalom 380, mali luster 60 din. Vpraša se: Slovenska ul. 22. dvorišče, desno. 4022

Sobo odda
KABINET
se odda s 1. januarjem s celo oskrbo. Maribor, Meljska 29. 4011

SOBA
s številnim se odda. Ptuj-ska c. 14. 4013

Sobo išče
OPREMLJENO SOBO
s posebnim vzhodom in z uporabo kopalnice v centru išče gospodična. Ponudbe na upravo lista pod »Takoje«. 4014

Dopisi
ZLATEK!
Čakala Kr. Prišla ob Ke in zastoj. Oh, zopet potrpel! Zadovoljne praznike! T. B. 4015

Taka je!
Najlepa darila za Božič se dobe pri tvrdki
Ivan Kovačič, Maribor
Slovenska ul. 10, Koroška c. 10

»OSAMLJENA«
Dvignite pismo. 4023
Stanovanje

TRISOBNNO STANOVANJE
z vsemi pritliklinami v novejši zgradbi se takoj odda v najem. Naslov v upravi lista. 3510

Razno
KARTOLEJ, LINOLEJ
voščeno platno kupite najceneje pri »Obnova«. P. Novak, Jurčičeva ul. 6. 4012

Kavalir
kupi bonboniere in košarice samo pri
»KAVALIRJU«
Gosposka ulica 28.

Darila
ki razveseljujejo:
topli flaneli za perilo, čedno blago za zimske dečve, fletni barhenti za domače obleke

Textilana Büdefeldt
Klobuke, zimske suknje, damske plašče, perilo, nogavice
ugodno nudi

Konfekcija Jakob Lah

POZOR! DOBRAVA-TEZNO.
Čez praznike do novega leta točim čez ulico dobro ljutomersko vino, liter po din. 8. To nedeljo

KONCERT
s pojedino domačih klobas. Na Stefanovo igra Pohorski godalni kvartet. — Vesele božične praznike želi gostilna SEVER — Tezno! 3996

ZASTONJ DOBITE
zanimivo ilustrirano knjigo »Pot do sreče«, ako se obrnete na naslov: Karmah. Zalec. 3143

KARL MAY-OVE KNJIGE
cela zbirka vezana: drsalke št. 24 in 27, laterna magika s slikami, mali kino se prodaja. Gosposka ul. 52-I, desno. 4016

SANKE
smuči lastnega izdelka v veliki izbiri po zelo nizkih cenah pri Slavku Krabonja, kolarstvo, Maribor, Aleksandrova c. 19. 4018

Širite »Večernik«

× 10.000.000 radijskih aparatov je na celotnem ozemlju Nemčije. Samo oktobra meseca se je število naročnikov zvišalo za 600.000.

× Občina, ki daje vsaki nevesti kot poročni dar kuharsko knjigo, je mesto

Boshey v Angliji. Do te odločitve so mestni očetje prišli, ker so spoznali, da se mnogo mladih zakoncev razide, ker žena ne zna kuhati. Na ta način želijo zmanjšati število ločitev zakonov.

Božič osamljenih

VARAŽDINSKE TOPLICE

Vsi, ki ste sami na svetu ali ste daleč od svojcev, pridite, da prebijete Božič v Varaždinskih Toplicah. Ne boste osamljeni.

Našli boste intimen krog gostov, vso meščansko udobnost, fino hrano, zdravilne kopeli, hotel je urejen za zimo. Družba, radio, šah, karte, lov, izleti, sport. Sobe 20.— din, kopeli 10.— din, kompletna oskrba 30.— din. Državni uradniki in upokojeanci popust. Prosimo, javite pravočasno svoj prihod. 4001

Glasba, kot jo je slišal skladatelj

„Radione“ 1939

Predstavljamo novi spored aparatov

»Radione motorizirani veliki super »Moto-select«. Nastavitev 20 najljubših postaj s pritiskom na gumb. Avtomatično pravilna nastavitve postaj.

Tipa 6039 A din 9.000.-

»Radione« razkošni veliki super z velikim koncertnim zvočnikom, regulacijo selektivnosti, povečano dinamiko glasu, magičnim očesom, modernimi jeklenimi elektronkami.

Tipa 539 A din 5.400.-

»Radione« razkošni oktodni super z velikim koncertnim zvočnikom, regulatorjem za selektivnost in magičnim očesom.

Tipa 439 A din 4.200.-

»Radione« oktodni baterijski super z regulatorjem za selektivnost, koncertnim zvočnikom, izredno štedljiv v obratu.

Tipa 439 B din 3.900.-

Vsi aparati: elegantna kaseta izbranega dunajskega okusa, tri valovne dolžine, sedem vglasilnih krogov; izredno močan sprejem na kratkih valovih; precizijsko ročno delo. Oglejte in poslušajte jih pri

RADIO družba Ljubljana, Miklošičeva c. 7 Tel. 31-90

Ozvatič Ignacij, Maribor, Cafova ul. 1
Stivan Ernest, Murska Sobota
Kreutz Avgust, Ormož
Zadružna elektrarna, Ptuj
Toplak Adolf, Celje

Času primerno božično darilo je MALI KONTINENTAL

MARIBOR IVAN LEGAT LJUBLJANA
Vetrinjska 30 Telefon 24-24 Prešernova 44 Tel. 26-36

Izdelovanje likerjev, dezertnih vin in sirupov, žganjarna
MARIBOR - Gosposka ulica 9 - - Telefon 25-80

Jakob Perhavec

Rum, konjak, slivovka, brin, evet, droženka in klevovata.
Specijalita: Grentak in vermut.
NA DEBELO! NA DOBNO!

Izdaja in ureja ADOIF RIBNIKAR v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik STANKO DETELA v Mariboru. Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 14. uri. Velja na mesec prejeman v upravi ali po pošti 10 din, dostavljen na dom 12 din. Oglasi po ceniku. Uredništvo in uprava: Maribor, Kopališka ul. 6. Telefon uredništva in uprave št. 25-67. Poštni čekovni račun št. 11.409.